

LVV-U/31578/2026

Lausunto Gasgrid Vetyverkot Oy:n ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Tyrnävän kunnalta lausuntoa Gasgrid Vetyverkot Oy:n laatimasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 16.3.2026 mennessä. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma ympäristövaikutusten arvioinnin toteuttamisesta osana hankkeen suunnittelua.

Gasgrid Vetyverkot Oy suunnittelee Suomen kansallista vedyn siirtoverkkoa eteläisestä Suomesta Tornioon. Hanke on maantieteellisen laajuutensa vuoksi jaettu viiteen erilliseen YVA-menettelyyn. Hankkeen Pohjois-Pohjanmaan osuuden reittivaihtoehdot sijoittuvat Alavieskan, Haapaveden, Iin, Kalajoen, Kempeleen, Limingan, Lumijoen, Merijärven, Oulaisten, Oulun, Pyhäjoen, Raahen, Sievin, Siikajoen, Tyrnävän ja Ylivieskan kuntien alueelle.

Lupa- ja valvontavirasto pyytää kiinnittämään lausunnossa huomiota erityisesti

- näkemykseenne hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista,
- ympäristön nykytilan kuvauksen riittävyyteen ja suunniteltujen selvitysten kohdentumiseen todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin
- suunniteltujen selvitysten yhteensovittamisen mahdollisuuksiin muihin menettelyihin
- hankkeen edellyttämiin suunnitelmiin, lupiin ja niihin rinnastettaviin päätöksiin

YVA-menettelyssä arvioidaan kolmea hankevaihtoehtoa. Tyrnävän kohdalla kaikki tarkasteltavat vaihtoehdot sijoittuvat samalle kuuden kilometrin reitille reittipisteiden sijoittuessa Murron Vikiöntien viereisille peltoaukeille ja Partaan kylässä Arotien eteläpuolelle. VE0 tilanteessa hanketta ei toteuteta, VE1 vedyn siirtoputken kokonaispituus on noin 250 km, VE2 noin 259 km ja VE3 noin 274 km. Arviointiohjelma on nähtävillä 13.2.–16.3.2026 välisen ajan.

Tyrnävän kunta kiittää lausuntopyynnöstä sekä laajasta selvitysmateriaalista, jossa myös Tyrnävän elinkeinojen erityispiirteet on lähtökohtaisesti otettu huomioon. Tyrnävän kunnanhallitus antaa seuraavan lausunnon.

Ympäristön nykytilan kuvaus Suomen kansallisen vedyn siirtoverkon Pohjois-Pohjanmaan Ympäristövaikutusten arviointiohjelma 2026 -raportissa on kattava ja aineistossa on selkeästi luettavissa kuntakohtaisella tasolla suunnitellun toiminnan vaikutusalueen nykyiset toiminnot.

Maankäytön suunnitelmien osalta ei vielä ole nostettu esille maakuntakaavaan ja yleiskaavaan merkittyjä uusia moottoritelinjauksia ja niiden vaikutuksia jatkosuunnitteluun. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa todetaan kuitenkin,

että voimassa olevien kaavojen merkinnät tullaan käsittelemään tarkemmin YVA-selostuksessa ja maakuntakaavojen liikennettä koskevat kehittämismerkinnät on esitetty arviointiohjelman liitteessä 2. Tyrnävän kohdalla valtatie 4 moottoritieosuuden uusi linjaus risteää vetyverkon suunnitelmaa.

Tyrnävällä vetyputkilinjan noin 300 metrin vaikutusalueelle sijoittuu arviointiohjelman mukaan 18 asuinrakennusta. Tyrnävän kunta huomauttaa, että lisäksi alueelle sijoittuu osayleiskaavaan merkittyjä uusia rakennuspaikkoja, joihin kohdistuvia vaikutuksia ei vielä ole avattu. Yksi osayleiskaavan rakennuspaikka sijoittuu kohtaan, jossa linjaus ylittää Ängeslevänjoen. Vedyn siirtoputken linjaus on pyritty suunnittelemaan siten, että lähimpiin asuin- ja lomarakennuksiin toteutuu noin 30 metrin suojaetäisyys keskilinjasta. Vapaa-ajan asutusta tai virkistyspaikkoja tai -reittejä Tyrnävällä ei vedyn siirtoputken vaikutusalueelle sijoitu.

Tyrnävän kunta pitää tärkeänä hankkeessa YVA-selostusvaiheessa toteutettavaa asukaskyselyä ja jo nyt Gasgridin verkkosivuilla avoinna olevaa jatkuvaa palautekanavaa vedyn siirtoverkon valmistelussa. Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen liittyvä tarkastelu toteutetaan arviointiohjelmassa kuvatusti hankkeen asukaskyselynä, joka aiotaan toteuttaa kaikille avoimena sähköisenä kyselynä karttakyselyohjelmassa. Lisäksi tieto kyselystä aiotaan lähettää otannalla kirjeitse siirtoputken lähialueen vakituksille ja vapaa-ajan asukkaille sekä maanomistajille. Tyrnävän kunta esittää, että ainakin maanomistajille sekä lähialueen vakituksille ja vapaa-ajan asukkaille mahdollistetaan myös paperiselle lomakkeelle vastaaminen ja että kyseinen otanta kattaa kaikki vedyn siirtoverkon lähialueelle sijoittuvat tahot, mikä ei käy ilmi arviointiohjelma kuvauksesta. Vastausten tulokinnassa on hyvä esittää erikseen lähialueen vastaajakohtaiset vastauskoodilliset vastaukset laajemmasta kaikille avoimesta vaikutusten arvioinnista sekä sisällyttää edelleen kyselyyn myös vedyn siirtoverkon mahdollistamia tulevia muita elinkeinoelämän kehitysmahdollisuuksia soveltuvien osin, jotta voidaan arvioida koettujen hyötyjen ja haittojen määrää.

Elinkeinojen osalta nykytila on esitetty noin 180 metrin vaikutusalueen etäisyydeltä siirtoputken keskilinjasta. Tyrnävän Murrossa, Ritokorvessa, Jokisillalla ja Partaalla siirtoputkiosuuden todetaan sijoittuvan maatalousalueelle, jota vaikutusalueella on kaikkiaan 220 ha. Tyrnävällä elinkeinotoiminta on pääosin maataloutta. Metsiä, avoimia kankaita tai kalliomaita arviointiohjelman mukaan Tyrnävällä sijoittuu vaikutusalueelle noin 0,9 ha.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa todetaan Tyrnävän alueelle sijoittuvan merkittävää siemenperunan viljelyä ja korkealuokkaisen siemenperunan viljelyalue, High Grade -alue. YVA-selostuksessa tullaan kuvaamaan hankkeen aiheuttamat mahdolliset uhkatekijät ja keinot alueen puhtauden säilyttämiseen myös siirtoputken rakentamisen ja toiminnan aikana. Maa- ja metsätalouden osalta

todetaan arvioitavan vaikutuksia maanviljelyyn (maatalousala) sekä metsätalouteen. Elinkeinojen vaikutusten arviointi kuvataan tehtävän suhteessa vaikutusalueen taloudesta, työllisyydestä ja elinkeinoista saataviin lähtötietoihin sekä muiden vaikutusten arvioinnin yhteydessä tuotettuihin tietoihin. Maatalouteen kohdistuvissa vaikutuksissa on alueen taloustietojen ohella syytä tarkastella elinkeinon toimintaedellytysten jatkuvuutta vedyn siirtoverkkoon kohdistuvien rakenteiden ja mahdollisten rajoitusten osalta.

Näiden ohella on tarpeen suunnitella vesienhallinta ja arvioitava riskit hulevesienhallintaan. Vedyn siirtoverkko kulkee Temmes-, Tyrnävän-, ja Ängeslevänjoen lävitse. Laajat peltoalueet edellä mainittujen jokien ympärille siirtävät hulevesiä avo-ojien kautta vesistöihin. Vähäisten korkeuserojen vuoksi peltojen hulevesien hallinnassa on salaojituksilla merkittävä rooli. Vedyn siirtoverkon rakentamisella ei saa häiritä salaojien toimintaa ja siirtoreitti tulee suunnitella niin, ettei siitä aiheudu merkittävää haittaa Tyrnävän laajojen peltoalueiden kuivatukseen.

Tyrnävän peltoalue sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaalle Limingan lakeuden maisema-alueelle, jossa arvona on arviointiohjelmassa todetusti avoimiin, yhtenäisiin ja elinvoimaisiin peltonäkymiin. Myös maisemallisesta näkökulmasta yhtenäisten maanviljelysalueiden säilyminen häiriöttöminä hankkeen toteutuessa on tärkeää. Lisäksi happamien sulfaattimaiden esiintyminen on myös Tyrnävällä hyvin todennäköistä yhtenäisellä alueella arviointiohjelmassa jo mainittujen Kempeleen, Limingan ja Lumijoen kanssa ja tulee ottaa huomioon arvioitaessa vaikutuksia ja esitettäessä arviointiselostukseen toimenpiteet haitallisten vaikutusten estämiseksi.

Tyrnävän peltolakeuksille ulottuva Oulun seudun linnustollisesti arvokas kerääntymisalue on huomioitu arviointiohjelmassa ja vaikutukset linnustoon on tärkeä selvittää. Maatalousalueilla on hyvä selvittää mahdolliset merkittävät maapesimälintujen esiintymät.

Vedyn siirtoverkon varrelle mahdolliset rakennettavat huoltoteiden reitit (avo-ojien ylitykset yms.) tulee suunnitella niin, etteivät ne hidasta luontaista veden virtaamaa. Tyrnävällä mahdolliset ojien ylitykset tulee toteuttaa Tyrnävän kunnan Teknisen osaston antamien ohjeiden mukaisesti. Mahdolliset venttiili- ja paineenvähennysasemat edellyttävät rakentamislupaa Tyrnävän kunnan rakennusvalvonnasta.

Tyrnävän kunta esittää, että vedyn siirtoverkon haaroittaminen mahdollistetaan Tyrnävän Nipsingin ja Haurukylän teollisuusalueiden suuntaan jo suunnitteluvaiheessa. Näin voimme olla aktiivisesti mukana kehittämässä vedyn siirtoverkkoa hyödyntävää elinkeinotoimintaa.

Tyrnävän kunnanhallitus